

SPECIFIC PRAHA:

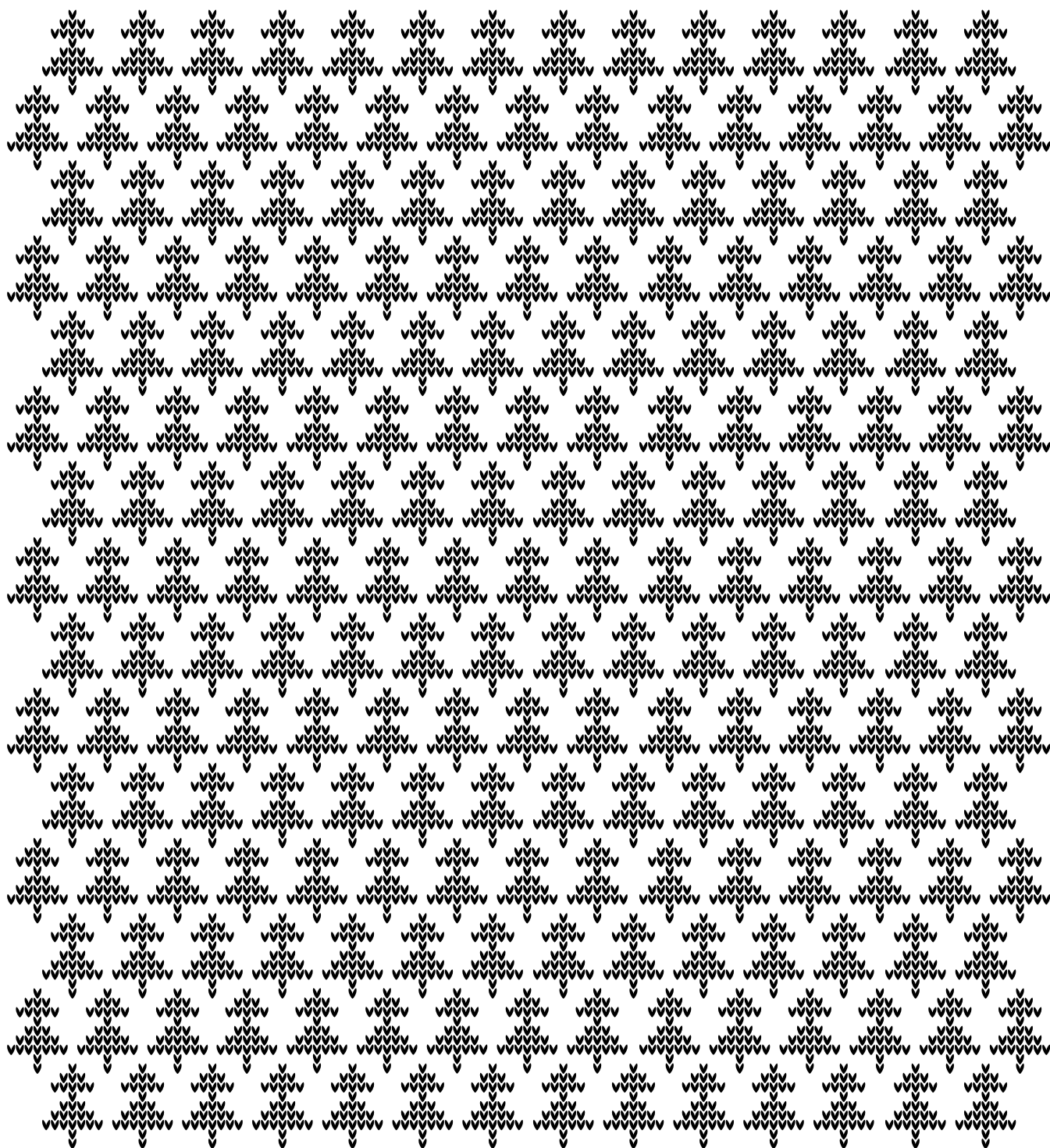
INNSIKT # 3

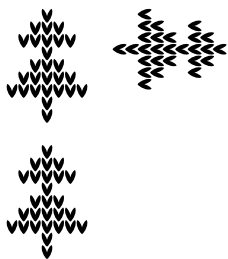
[INSIGHT; VHLED]

FESTIVAL SCÉNICKÝCH ČTENÍ SPECIFIC 2015
- NORSKO

5. - 28. KVĚTNA, BRNO
MOSILANA, ŠPITÁLKA 12

27. - 29. KVĚTNA, PRAHA
VENUŠE NA ŠVEHLOVCE, SLAVÍKOVA 22

Norský dramatik Finn Iunker napsal v roce 1994 text *The Answering Machine*. Ani ne tak experimentální, jako již od prvních pohledů nedivadelní text, byl následně ve světě mnohokrát zinscenován a nadále se uvádí už dlouhých 20 let. Mezi jinými ho režíroval americký kultovní režisér John Jesurun, jako monolog ho uvedlo i belgické divadelní uskupení *tg Stan* nebo švédské divadlo *Cinnober*. Naposledy pak byl uveden v peruánské Limě (2013). Dnešní, deváté scénické čtení v pořadí, je posledním čtením festivalu a bude v rámci něj podruhé – a se vši pravděpodobností také naposledy – uvedeno právě čtení hry Finna Iunkera. Text *The Answering Machine* byl poprvé uveden již 20. května v prostoru 130 let staré textilní továrny v Brně, od roku 1945 nesoucí slovný název *Mosilana*. Navzdory tomu, jak tichá budoucnost tento přes 20 let chátrající prostor po včerejším posledním brněnském čtení čeká, se v jeho útrobách v šesti scénických večerech měsíce května prošly desítky lidí, které ačkoli existenci tohoto prostoru tušily, měly však mlhavou představu o tom, kde ve skutečnosti je. Historii objektu v několika bodech odbývá hrstka literárních zdrojů, i přesto dnes působí, jako by se v něm nikdy nic nedělo. Ticho. Klid. Pasti na krysy. Nebo tedy přeci jen dělo. Otázky. Výtah, unimobuňka, AZ-kvíz. Samé otázky. Někde vzadu samé – otázky. Nelze se tak s odstupem dní ubránit tomu, že čtení *The Answering Machine*, které prostorem *Mosilany* v neprostupné mlze diváky provedlo, otevřelo prostor pro hledání otázek a odpovědí na správném místě. *The Answering Machine* a s ním režisér Jakub Čermák, průvodci Barbora Mitošinková a Jiří Ratajík, *Depresivní děti, co touží po penězích* a úchvatná *Venuše ve Švehlovce*, dnes festival uzavřou. Za Divadlo Feste, pořadatele festivalu, vás na poslední čtení a nejen to, naposledy zvou Jiří Honzírek s Martinem Bartošem.

Finn Iunker: “Díky tomu, že repliky v *The Answering Machine* nejsou přiřčeny konkrétním postavám, má divadlo velkou míru svobody.”

Rozhovor vedla: Barbora Kašparová

Formální vzhled tohoto textu i jeho obsah jsou velmi komplikované a komplexní. Myslím si, že je to text otevřený interpretacím. Zajímalo by mě, jak se na to díváte vy – je to text založený spíše emočně, nebo se čtenáře snaží navést k přemýšlení?

Domnívám se, že to není zase tak komplexní text, jak se může zdát, ale díky tomu, že jednotlivé repliky nejsou přiřčeny konkrétním postavám, má divadlo velkou míru svobody co do volby. *The Answering Machine* je docela abstraktní, ale současně emocionální text. Možná se snažím o setkání světů čiré abstrakce a emoční humánnosti.

Dle mého názoru text určitým způsobem reflektuje přístup k životu. Protagonista promlouvá sám k sobě i k dalším postavám, které se scéně můžou vyskytovat, ale nemusí. Text také pokládá spoustu různých otázek. Co bylo vaším cílem, když jste na textu pracoval? Jak dlouho trvalo dokončit tuto hru?

Na textu jsem pracoval přibližně tři měsíce během jara 1994. Bylo to poprvé, co jsem psal jiným jazykem než norsky, a byl jsem velmi zmatený,

FINN IUNKER

[ROZHOVOR]

Finn Iunker (1969):
The Answering Machine

Jeho debut *The Answering Machine*, napsaný v roce 1994, neodpovídá běžné podobě divadelních her, přestože jej autor označil za „Text pro divadlo“. Iunker je spoluvydavatelem literárního periodika Vagant, přednášel v Leuven, Antwerpách, Bruselu a Montrealu, přeložil díla Sarah Kane, Franze Xavera Kroetze, Davida Mameta a dalších.

protože jsem nebyl schopen koncentrovat své myšlenky v cizím jazyce. Proto jsem zkusil psát smysluplně - s ohledem na základní lidské vztahy, a také s tím, aby vznikl text, který by byl „použitelný“ pro různá divadla. Z tohoto důvodu není jasné, zda je protagonista sám nebo je jich deset. Líbí se mi nápad, kdy fragmenty či části textu mohou být inscenovány jako monology, jako dialogy, nebo jako polylogy.

Je toto váš typický způsob psaní her? Jak se vaše tvorba vyvinula od okamžiku, kdy jste dopsal *The Answering Machine*?

Ne, není to typické, ale všechny mé hry sdílejí to, že nejsou jasně naturalistické.

Hra *The Answering Machine* již byla

v několika zemích představena. Jak byla diváky přijata? Měl jste vůbec ambice tuto dostat na jeviště?

I po dvaceti letech bývá přijata jako neotřelá a experimentální. To je úžasné. Nijak jsem netoužil po tom, aby byl text uváděn v tradičních naturalistických divadlech – ta se jí mohou ujmout, až na to budou připravena. Pamatuji si, že v roce 1994 jsem si říkal, že tradiční norské divadlo bude určitě potřebovat deset let na to, aby se s textem vyrovnalo. Ale po dvaceti letech vidím, že jsem se mýlil – což ovšem není můj problém. Hra dál žije a to mě velice těší. Momentálně vstupuje do svého jednadvacátého roku a jsem velmi pyšný, že se tak děje v České republice.

Divadelní text *The Answering Machine* je plný jazykových hříček a chytáků, takže mi hodně pomohlo, když mi Finn lunker poslal norský překlad (původní text je anglický) a trpělivě odpovídal na mé otázky.

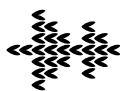
překladatelka Eva Dohnálková

O čem je podle Vás *Answering Machine*?

O ničem. O všem. Hodnota spočívá v útržcích a detailech. Hodnota spočívá v celku jako proudu myšlenek, vzpomínek, asociací, zneklidňujících i banálních drobností. Někoho zasáhne jednotlivá věta, někoho mohutnost a hutnost té řeky slov. Někoho nic. Někoho všechno. Automatický text par excellence.

režisér Jakub Čermák

Z recenzí na brněnské uvedení The Answering Machine Napsal: Jiří Šilberský

“Pokud jde člověk na scénické čtení hry, o které ví, že má 5 stran, je bez postav a bez děje, může ho čekat jenom příjemné překvapení, nebo velké zklamání. Záleží na tvůrčích schopnostech inscenačního týmu a otevřenosti diváka. Jak se to podařilo pražské skupině Depresivní děti? Režie se ujal Jakub Čermák, jehož koncept byl založen na kladení otázek v nejrůznější podobě. Co také jiného může netypicky strukturovaný text The Answering Machine vzbuzovat – jde o prozaický text obsahující množství odborných teoretických otázek a problémů, odkazy na obory logiky, či líčení zážitků z cest.”

Foto: Libor Galia

Mezinárodní Ibsenova cena

Nejlukrativnější divadelní ocenění světa, jehož udělení doprovází suma 2,5 milionu norských korun. Cena je určena osobnostem (příp. i institucím a organizacím), které do světa dramatu a divadla vnesly nový rozměr. Laureáti: P. Brook, A. Mnouchkineová, J. Fosse, H. Goebells. Ibsenova cena má zároveň i ryze norskou variantu udělovanou za nejlepší dramatické dílo uplynulého roku.

Národní divadlo, Oslo

Budova navržená architektem Henrikem Bullem se nachází mezi královským palácem a parlamentem. Divadlo bylo slavnostně otevřeno v roce 1899. Před divadlem stojí sochy dvou nejvýznamnějších norských literátů, Henrika Ibsena a Bjørnstjerna Bjørnsona, autora norské hymny a laureáta Nobelovy ceny.

Den Nationale Scene, Bergen

Nejstarší norská scéna, kterou r. 1850 založil Ole Bull za účelem uvádění původních norských dramát. Pro toto divadlo psal i Henrik Ibsen (např. *Divoká kachna* zde byla uvedena poprvé), zároveň zde působil jako režisér, kostýmní výtvarník, inspicient a nápověda.

Det Norske Teatret, Oslo

Divadlo důležité pro svoji roli z hlediska vývoje norského jazyka. Cílem divadla, založeného v r. 1912, bylo inscenovat hry v jazyce *landsmål*, tedy v jazyce odlišném od spisovné norské dánštiny nazývané *riksmål*. V dnešní době je tento jazyk nazýván *nynorsk* (nová norština), divadlo se mu stále věnuje.

Skandinávský dům

Skandinávský dům je občanské sdružení (vzniklo r. 2005), jež si klade za cíl prohlubovat a podporovat kulturní spolupráci a výměnu mezi dům Skandinávií a Českou republikou. Festival SPECIFIC 2015 je podporován Skandinávským domem.

NORLA

Nadace pro norskou literaturu v zahraničí, vznikla v r. 1978. Nadace se stará o to, aby podmínky pro překlady a vydávání co největšího počtu norských knih v zahraničí byly co nejpříznivější. Festival SPECIFIC 2015 je podporován nadací NORLA.

Norske Dramatikeres Forbund (NDF)

Sdružení norských dramatiků je nezávislou organizací spisovatelů, jejímž účelem je ochrana uměleckých a finančních zájmů norských dramatiků a propagace moderního norského dramatu. Organizace byla založena v r. 1938 a v současnosti má přibližně 230 členů, kteří píšou divadelní, filmové, rozhlasové a televizní scénáře. Festival SPECIFIC 2015 je podporován organizací NDF.

Divadlo Feste je nezávislé profesionální divadlo působící v Brně od roku 2006. Za tu dobu uvedlo přes 20 inscenací, které prezentovalo po celé ČR a v zahraničí. Zaměřuje se na tabuizovaná, sociální a politická témata, často pracuje s historickými momenty a postavami. Divadlo Feste je angažovaná kulturní platforma s těžištěm v divadelním umění. Způsob práce, divadelní žánry a dramaturgická rozhodnutí odvíjí od společensko-politických problémů, které se snaží komentovat, nahlížet nebo představit veřejnosti. Červenou nití divadla je usilování o rozvoj otevřené občanské společnosti, a to jak po stránce kulturní a estetické, tak vědomostní a názorové. Od roku 2011 je pořadatelem festivalu scénických čtení ve veřejných prostorech SPECIFIC.

SPECIFIC PRAHA: Innsikt #3

festivalový časopis

Šéfredaktorka

Romana Švachová

Vedoucí redakce

Martin Bartoš, Klára Škrobánková, Barbora Kašparová

Redaktoři

Jiří Šilberský, Patrik Boušek, Pavlína Šomanová, Viola Kožoušková

Korektura

Romana Švachová

Grafická úprava

Anna Petříková, Matěj Málek

Vydáno v nákladu 40 kusů studenty FF MU při spolupráci s Divadlem Feste.

Festival probíhá za finanční podpory Statutárního města Brna, Ministerstva kultury ČR, Jihomoravského kraje, Skandinávského domu, nadace NORLA a Dramatikerforbundet. Mezi dalšími spolupracujícími jsou společnost Alfa Properties, hostel Mitte, zpravodajství online.muni.cz a především studenti FF MU.

Festivalu byla udělena záštita velvyslankyní Norského království v České republice Siri Ellen Sletnerovou.

FINN IUNKER: ANSWERING MACHINE

scénické čtení

29. května 2015, 20:00

Tři pohřby a žádná svatba. Rozpadlé vztahy. Jen rodinná pouta, ocelově chladná. Podzim, lidé, možná spíš přízraky. Trapnost a marnost. Severská balada o překvapivých shledáních, rozchodech a pohřbech a také o hledání lásky na hřbitově citů. Hra světově nejhranějšího norského dramatika současnosti, „postmoderního klasika“ Jona Fosseho.

Autor: Jon Fosse

Překlad: Karolína Stehlíková

Režie: Vojtěch Bárta

Obsazení: Michaela Rykrová, Dagmar Kopečková, Marek Šenkyřík, Světlana Kašpárková, Vojtěch Bárta

